

CAPÍTOL IV. NORMATIVA PARTICULAR DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I PALEONTOLÒGIC

Article 32.- Marc Normatiu

A nivell normatiu, La Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català (en endavant LPCC) dedica el capítol IV del títol II a regular específicament la protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic. En el punt 1 de l'article 46 d'aquest capítol s'indica que integren el patrimoni arqueològic català: "els béns mobles i immobles de caràcter històric per a l'estudi dels quals cal utilitzar metodologia arqueològica. També l'integren els elements geològics i paleontològics relacionats amb l'ésser humà i amb els seus orígens i antecedents".

La mateixa LPCC estableix les categories de protecció del patrimoni cultural: BCIN (Bé Cultural d'Interès Nacional), BCIL (Bé Cultural d'Interès Local) i restants béns integrants del patrimoni cultural català. *En relació als BCIN, la classificació dels béns immobles (Article 7, del capítol I) determina la categoria de zona arqueològica, tant els jaciments arqueològics que presenten una rellevància destacable, com el subsòl de la resta de béns immobles (monument històric, conjunt històric, jardí històric, lloc històric i zona d'interès etnològic). Així mateix, la mateixa classificació defineix com a zona paleontològica: "on hi ha vestigis fossilitzats, que constitueixen una unitat coherent i amb entitat pròpia".

En el conjunt de la resta de béns integrants del patrimoni cultural català, l'article 49 del capítol IV de la LPCC estableix els Espais de Protecció Arqueològica (EPA) com "els llocs que no han estat declarats d'interès nacional on, per evidències materials, per antecedents històrics o per altres indicis, es presumeix l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques". La determinació d'un EPA s'efectua mitjançant una resolució del conseller de Cultura i totes les actuacions relatives a aquest bé han de comptar amb el vist-i-plau de la mateixa conselleria. A més d'aquests EPA, formen part de la resta de béns del patrimoni arqueològic els jaciments arqueològics, sense una protecció de BCIN o BCIL, així com els punts on es determina la possible existència de restes arqueològiques o paleontològiques al subsòl, que es consideren tots ells Béns de Protecció Urbanística (BPU). En aquest Pla Especial de Protecció de Patrimoni Històric i Arquitectònic de Molins de Rei, aquests punts de possible existència de jaciments els definim com a Àrea d'Expectativa Arqueològica (AEA) o Paleontològica (AEP).

A banda del que s'estableix a la LPCC, el Decret 78/2002 de 5 de març del Reglament de protecció del Patrimoni arqueològic i paleontològic, regula les intervencions arqueològiques i paleontològiques (tipus i característiques de les intervencions, tramitacions i aspectes relatius a la seva direcció i autoritzacions), així com el tractament de les restes arqueològiques i el control que ha de dur a terme el Departament de Cultura de les actuacions que poden afectar el patrimoni arqueològic i paleontològic.

32.1. Classificació i tipus d'intervencions arqueològiques i paleontològiques

El Decret 78/2002 classifica les intervencions en funció dels motius que les originen en:

a) Intervencions arqueològiques o paleontològiques integrades en un projecte d'investigació.

b) Intervencions arqueològiques o paleontològiques preventives

Es duen a terme quan es projecta la realització d'obres o actuacions que poden afectar restes arqueològiques o paleontològiques, que són visibles o es tenen indicis de la seva possible existència al subsòl; quan per qualsevol circumstància d'origen antròpic o natural s'ha d'efectuar una intervenció per a protegir o salvaguardar unes restes arqueològiques o paleontològiques. Així mateix es considera una intervenció preventiva la resta d'intervencions no integrades en un projecte d'investigació i que no tinguin consideració d'intervenció d'urgència.

c) Intervencions arqueològiques o paleontològiques d'urgència.

Són les actuacions que es duen a terme quan es descobreixen restes arqueològiques o paleontològiques durant la realització d'obres o actuacions al subsòl, en un indret on no hi havia indicis de la seva possible existència.

El mateix Decret estableix els diferents tipus d'intervencions en funció dels treballs i el seu abast en:

□

- a) Excavacions (remocions a la superfície, subsòl o medis subaquàtics; també s'inclouen els sondejos per determinar l'existència o delimitació d'un possible jaciment)
- b) Prospeccions (exploracions superficials, amb recollida de materials, amb la possible aplicació de mitjans tècnics especialitzats)
- c) Controls (vigilància de treballs que puguin afectar restes arqueològiques o paleontològiques, incloses les neteges de jaciments)
- d) Mostrejos (extraccions de mostres, amb possible remoció del terreny o recollida de materials)
- e) Documentació gràfica i plàstica (obtenció d'informació gràfica dels jaciments, mitjançant diverses tècniques)
- f) Consolidació, restauració i adequació (conservació i manteniment d'unes restes arqueològiques o paleontològiques, amb l'opció d'adequar-les per a la visita pública).

A partir d'aquest Decret s'estableix que qualsevol intervenció arqueològica, del tipus o característiques presentades anteriorment, ha de disposar del corresponent permís del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Els aspectes relatius a la direcció de les intervencions, així com la documentació requerida per a la tramitació dels permisos s'especifica en el Decret i ha de ser presentada al mateix departament.

Article 33.- Categories de protecció i tipus d'intervencions al Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Molins de Rei.

Els elements específics del patrimoni arqueològic i paleontològic existents al municipi de Molins de Rei estaran subjectes a les categories i règim de protecció de protecció previstes en la normativa vigent. Aquests elements s'integren en el catàleg d'aquest Pla Especial, on es determinen per a cadascun d'ells el tipus de protecció i les intervencions a dur a terme davant un possible projecte arquitectònic o urbanístic o qualsevol altre tipus d'obra o actuació.

33.1. Categories i nivells de protecció

Els elements corresponents al patrimoni arqueològic i paleontològic de Molins de Rei tenen aquests nivells de protecció abans presentats:

a) BCIN (Bé Cultural d'Interès Nacional).

Protecció: Zona Arqueològica (ZA). Integral

Es corresponen a tres conjunts edificats conservats tots ells en alçat, susceptibles de ser estudiats amb metodologia arqueològica.

- A001. Palau dels Requesens
- A003. Castell Ciuró
- A004. Conjunt de torre i ermita de Sant Pere de Romaní

b) BCIL (Bé Cultural d'Interès Local)

Protecció: Zona Arqueològica (ZA). Integral

Es corresponen a les restes d'un jaciment arqueològic i d'una edificació singular.

- A015. Plaça de les Bruixes
- A021. La Masota (conjunt edificat de caràcter singular, possiblement associat a un element defensiu)

c) BPU (Bé Protegit Urbanísticament)

Protecció: Jaciment arqueològic (JA). Parcial

Restes arqueològiques visibles o cobertes un cop documentades i subsòl d'edificis

- A002. Restes estructura circular al carrer Major 106-108. Possible torre de la muralla de Molins de Rei
- A009. Fàbrica del Molí. Fàbrica Ferrer i Mora
- A016. Ca la Còrdia. Sant Pere de Romaní
- A019. Ermita de Sant Marçal
- A020. Molí hidràulic de Can Salat o Campredós i estructures associades
- A023. Forn ceràmic de Can Tintorer
- A024. Les Matoses (les Verderes, la Vinya del Catasús)
- A025. Restes al turó del Quirze
- A027. Restes del pont de Carles III
- A029. Can Tintorer, mas Major, Canalies de Miramat
- A030. Can Castellví, mas de Mager, Mas Coll
- A031. Can Campreciós, mas Coll

- A032. Can Calopa de Baix, Mas Duran
- A033. Can Ribas
- A034. Can Vilagut, Mas Deu o Feu

Protecció: Àrea d'Expectativa Arqueològica (AEA). Parcial

Zones amb una alta probabilitat d'existència de restes arqueològiques, per la seva ubicació i/o topònim (a partir de les dades històriques), o bé per l'observació en superfície d'indícis de la possible existència de restes (a partir de l'acumulació de materials arqueològics, o de possibles restes d'estructures)

- A005. Nucli antic de Molins de Rei
- A006. Molins Reials
- A007. Rec dels Molins Reials
- A008. Camí Ral
- A010. Canal de la Infanta
- A011. Can Capellans
- A012. Les Argiles
- A013. Entorn de Sant Bartomeu de la Quadra
- A014. Sta Creu d'Olorda
- A017. Camí Sant Pere de Romaní
- A018. Riu Llobregat
- A022. Sant Bartomeu de la Quadra
- A028. Antic camí de Sant Bartomeu i Santa Creu

33.2. Tipus d'intervencions

Els promotors d'obres i les administracions i empreses de serveis que afectin béns arqueològics i paleontològics protegits com BCIN, BCIL o BPU (Jaciment arqueològic JA, Àrea d'Expectativa Arqueològica AEA, o Àrea d'Expectativa Paleontològica AEP), prèviament a la sol·licitud de llicència d'obres han de realitzar una intervenció preventiva, que haurà de ser dirigida per un tècnic especialitzat en la matèria, amb la finalitat de comprovar les característiques i la localització dins la finca o solar de restes o nivells amb valors culturals que puguin ser afectats per les obres previstes.

La realització d'aquestes intervencions preventives haurà de ser sol·licitada pel promotor de les obres al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, d'acord amb el que estableix el Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

En funció dels resultats obtinguts per aquestes intervencions i la incidència sobre el patrimoni cultural de l'actuació urbanística prevista, el Departament de Cultura, prèvia audiència a l'Ajuntament, resoldrà el tractament a aplicar a les restes no extretes existents (conservació in situ, rebliment temporal, rebliment indefinit, desmuntatge i salvament de valors culturals) o la necessitat d'ampliar les intervencions.

A partir dels diferents nivells de protecció es determinen el tipus d'intervenció a dur a terme

Els tipus d'intervenció que es fixen són:

- 1) Excavació (excavació en extensió i documentació arqueològica de les restes i nivells localitzats, així com la possibilitat d'estudis amb metodologia arqueològica dels murs i elements estructurals visibles i localitzats durant la intervenció)
- 2) Seguiment i Control (seguiment directe per part d'un arqueòleg dels moviments de terra al subsòl i dels possibles repicats de revestiments dels murs de tancament i elements estructurals visibles i localitzats durant la intervenció)
- 3) Documentació gràfica
- 4) Consolidació, restauració i adequació

A partir de les categories i nivells de protecció s'estableixen les intervencions:

-BCIN. Zona Arqueològica; protecció Integral

A partir de la protecció específica que marca la LPCC en relació a aquests béns, qualsevol projecte arquitectònic o urbanístic, o qualsevol altre tipus d'obra o actuació que afecti un BCIN haurà de disposar d'un apartat específic (o projecte annex) relatiu a la intervenció arqueològica a efectuar en relació directa als treballs previstos en el projecte. Aquest projecte i les actuacions i afectacions relatives a les possibles restes arqueològiques localitzades hauran de ser autoritzades per la comissió territorial de cultura del Departament de Cultura.

Tipus d'intervencions:

- 1) Excavació (en el cas d'afectació general o en algun punt del subsòl de potència considerable; estudi amb metodologia arqueològica dels murs i elements estructurals visibles i localitzats durant la intervenció)
- 2) Seguiment i Control (en el cas d'afectació puntual al subsòl, tipus rases de serveis; estudi amb metodologia arqueològica dels murs i elements estructurals visibles i localitzats durant la intervenció)
- 3) Documentació gràfica (relativa a l'afectació directa del projecte)
- 4) Consolidació, restauració i adequació (relativa a les possibles restes localitzades, en el cas de deixar-se al descobert)

-BCIL. Zona Arqueològica; protecció Integral

Depenent de l'afectació directa del projecte arquitectònic o urbanístic, o qualsevol altre tipus d'obra o actuació que afecti el bé es determinarà (des dels serveis tècnics municipals, d'acord amb el Servei d'Arqueologia i Paleontologia del Departament de Cultura) la intervenció a efectuar:

- 1) Excavació (en el cas d'afectació general o en algun punt del subsòl de potència considerable; estudi amb metodologia arqueològica dels murs i elements estructurals visibles i localitzats durant la intervenció)
- 2) Seguiment i Control (en el cas d'afectació puntual al subsòl, tipus rases de serveis; estudi amb metodologia arqueològica dels murs i elements estructurals visibles i localitzats durant la intervenció)
- 3) Documentació gràfica (relativa a l'afectació directa del projecte)
- 4) Consolidació, restauració i adequació (relativa a les possibles restes localitzades, en el cas de deixar-se al descobert)

-BPU (Bé Protegit Urbanísticament); protecció Parcial

Jaciment arqueològic (JA)

Àrea d'Expectativa Arqueològica (AEA)

Àrea d'Expectativa Paleontològica (AEP)

Intervenció:

- 1) Excavació (en el cas de localització de restes i nivells arqueològics)
- 2) Seguiment i Control

Els treballs de seguiment i control arqueològic dels moviments de terra i afectacions al subsòl han de realitzar-se amb l'autorització prèvia del Departament de Cultura. En el cas de localitzar-se restes arqueològiques o paleontològiques durant els treballs de seguiment, es procedirà a la seva excavació i documentació arqueològica (tipus 1 intervencions). Prèviament s'ha d'informar als serveis tècnics municipals i al Servei d'Arqueologia i Paleontologia del Departament de Cultura de la localització d'aquestes restes.